

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE

LEERLIJN WERELDBURGERSCHAP
BUSLEYDEN ATHENEUM
CAMPUS CAPUTSTEEN MECHELEN

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
SOCIALE RECHTVAARDIGHEID GESCHIEDENIS	<ul style="list-style-type: none"> Ongelijkheid en armoede (h)erkennen. (GE, NL) Kenmerken en gevolgen van armoede en ongelijkheid bespreken. (GE, NL) Mogelijke oplossingen bespreken. (GE, NL) 	<ul style="list-style-type: none"> De sociale breuklijnen in de samenleving bespreken. (EN, GE) De verschillende manieren om armoede en ongelijkheid in kaart te brengen (absolute en relatieve armoede) bespreken. (AA, FR, EN, GE, CU) Onderliggende oorzaken van wereldarmoede en ongelijkheid bespreken (macht, kolonisatie, ramp, conflict, klimaat, corruptie, mensenrechten). (AA, EN, FR, GE, CU) Verskillende visies op hoe armoede en ongelijkheid kan worden verminderd bespreken (sociale voorzieningen structureel, empowerment, liefdadigheid). (EN, GE, CU) Concept kansarmoede vs. armoede bespreken. (CU) 	<ul style="list-style-type: none"> De onderlinge afhankelijkheid tussen oorzaken van armoede en ongelijkheid t.o.v. elkaar afwegen. (GE, CU) Verskillende initiatieven & oplossingen om armoede en ongelijkheid te verminderen kritisch afwegen (vb. ontwikkelingstheorieën). (GE, CU) De processen die gelijkheid bevorderen en hinderen kritisch bespreken (fiscaal, loon, sociale zekerheid, lobbyisten). (GE, CU)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> Het belang van sociale rechtvaardigheid erkennen. Empathie en solidariteit tonen ten opzichten van mensen die sociaal uitgesloten worden. (FR, NE, EN, GE, CU) De problematiek van armoede en ongelijkheid kritisch bespreken en actie voor sociale rechtvaardigheid stimuleren bij anderen. (NE, EN, GE, CU) Actieve bekommernis voor sociale rechtvaardigheid en evenwaardigheid. (CU) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
DUURZAME ONTWIKKELING WETENSCHAPPEN EN TECHNIEK	<ul style="list-style-type: none"> De duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's). (GE) De basisproblematiek rond enkele duurzaamheidsvraagstukken zoals voeding, biodiversiteit, energie, transport, water, veiligheid, ... (AA, NE, TE, WE, GE, EN) De gevolgen van menselijke activiteit en technologie op ecosystemen. (GE, AA, TE, WE, NE) De oorzaken en gevolgen van de klimaatopwarming. Mogelijke acties om de eigen ecologische voetafdruk te verkleinen. (GE, WE, TE, NE) 	<ul style="list-style-type: none"> De duurzaamheid van een samenleving of gemeenschap inschatten. (EN, WE, AA, NE, CU) Zich kritisch opstellen ten opzichte van een consumentistische levensstijl. (AA, EN, NE, WE) Verschillende visies op de klimaatopwarming kritisch bespreken. (FR, NE, EN, AA, WE, CU) Alternatieven naar een meer duurzame samenleving/gemeenschap formuleren. (FR, NE, EN, WE, AA, CU) 	<ul style="list-style-type: none"> De verantwoordelijkheid die overheden, bedrijven, ngo's, technici en burgers in het duurzaamheidsvraagstuk opnemen kritisch bespreken. (EN, GE, CU) De maatschappelijke factoren die klimaatactie tegenwerken kritisch bespreken. (AA, WE) De rol van de 5 P's in enkele duurzaamheidsvraagstukken afwegen ten opzichte van en verbinden met elkaar (people, planet, prosperity, peace and partnership). (WE, AA)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> Erkenning van de urgentie van actie tegen klimaatopwarming. Bezorgdheid om de toekomst van de planeet. (EN, AA, WE, FR, GE) Duurzaamheidsdilemma's kritisch bespreken met anderen en klimaatactie stimuleren bij anderen. (EN, AA, WE, FR, GE) Actieve betrokkenheid op het duurzaamheidsvraagstuk. Bereidheid om actie te ondernemen om de klimaatopwarming tegen te gaan. (EN, AA, WE) Persoonlijke verantwoordelijkheid nemen voor de eigen levensstijl. Bereidheid om campagne te voeren. (EN, AA, WE, FRA) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
DIVERSITEIT INTERCULTURALITEIT TALEN	<ul style="list-style-type: none"> Bewustzijn van de eigen culturele voorkeuren, vooronderstellingen en soms valse voorinnames. (LE, GE, AA, EN) Discriminatie, vooroordelen, stereotypering, racisme en seksisme in de samenleving (h)erkennen. (LE, GE, EN) Cultuurverschillen respectvol benoemen. (AA, GE, LE, EN, CU) 	<ul style="list-style-type: none"> De gevolgen van discriminatie, vooroordelen, racisme en seksisme bespreken. (EN, GE, FR, CU) Inzien dat identiteit meerlagig en flexibel is. (AA, NE, GE, CU) De verschillende lagen/componenten van een culturele identiteit bespreken. (EN, GE, CU) De bijdrage van verschillende culturen aan onze samenleving bespreken. (NE, GE, EN, CU) 	<ul style="list-style-type: none"> Erkennen dat het standpunt van de meerderheid niet altijd het juiste standpunt is. (GE, CU) De mechanismes die dominante culturen gebruiken om een bepaalde manier van kijken op te leggen, blootleggen. (GE, LE, FR, CU) Stereotyperend taalgebruik en discriminerende beeldvorming van bepaalde groepen kritisch analyseren. (LE, NE, GE, CU) De impact van historische processen zoals slavernij en kolonisatie op de huidige culturele machtsverhoudingen inschatten. (NE, GE, CU)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> Bewustzijn van de eigen identiteit. (cultureel zelfbewustzijn) (EN, GE, NE, CU, LE, FR) Erkennen van de meerwaarde van diversiteit enerzijds en een interculturele grondhouding anderzijds. (EN, GE, NE, CU, LE, AA) Erkennen van het recht van anderen op een eigen identiteit en een eigen mening. Anderen erkennen als gelijken en als anders. (taal, geloof, waarden) (EN, GE, NE, CU, LE, AA) Respectvol omgaan met andere meningen, ideeën en cultuuruitingen, ook als die fundamenteel verschillen met de eigen meningen. (EN, GE, NE, CU, LE, AA) Bereidheid om te leren van andere perspectieven, invalshoeken en standpunten. Zich willen informeren over andere culturen en cultuuruitingen. (EN, GE, NE, CU, LE, AA) Bereidheid om vooroordelen en discriminatie te bestrijden. (EN, GE, NE, CU, LE, AA) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
VREDE EN CONFLICT GESCHIEDENIS	<ul style="list-style-type: none"> Voorbeelden van historische en hedendaagse conflicten bespreken. (NE, GE, EN, CU) Mogelijke oorzaken van conflicten bespreken. (GE, NE, EN) Mogelijke gevolgen van conflicten bespreken. (GE, NE, EN) Mogelijke strategieën om een conflict te vermijden, de managen en op te lossen bespreken. (GE, EN) 	<ul style="list-style-type: none"> Het belang van een eerlijke oplossing voor conflicten erkennen en streven in conflicthantering naar een win-winoplossing. (EN) De voorwaarden voor een duurzame vrede bespreken. (EN) Inschatten waarom in sommige conflicten oplossingen complex zijn. (GE, NE, EN) 	<ul style="list-style-type: none"> Diepere oorzaken voor conflicten op verschillende niveaus tegenover elkaar afwegen (5 P's). (AA) De rol van individuen, groepen, naties, media, organisaties en internationale instellingen in het polariseren of juist pacificeren van een conflict. (NE, GE, EN, CU) De rol van conflicten in maatschappelijke veranderingsprocessen bespreken. (NE, AA, GE, CU) Kritisch bespreken in welke omstandigheden conflict/geweld gerechtvaardigd is. (EN, AA, CU)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> De kracht van geweldloos protest erkennen. (CU) Erkennen dat een vreedevolle samenleving geen evidentie is. (CU, GE, AA, EN, NE) Empathie tonen voor de mensen die lijden onder geweld en oorlog. (CU, GE, AA, EN) Technieken voor conflictpreventie, beheersing en bemiddeling actief toepassen. (CU) Vrede, rechtvaardigheid en inclusie bespreekbaar maken met anderen. (CU, GE, NE) Actieve betrokkenheid tonen voor actoren die vrede en partnerschap bewerken. (CU, NE) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
MENSENRECHTEN LEVENSBESCHOUWING	<ul style="list-style-type: none"> Het verdrag van de rechten van het kind en de universele verklaring van de rechten van de mens. (GE, CU) voorbeelden van huidige en vroegere mensenrechtenschendingen. (GE, CU) bewegingen en organisaties voor mensenrechten. (GE) 	<ul style="list-style-type: none"> De onderliggende oorzaken van mensenrechtenschendingen t.o.v. bepaalde mensen of groepen bespreken (politiek, religieus, economisch). (EN, GE, LE, CU) De rol van overheden, bedrijven en maatschappelijke groepen in het al dan niet respecteren van mensenrechten. (AA, EN, GE, LE, CU) 	<ul style="list-style-type: none"> Processen in de samenleving die mensenrechten ondermijnen kritisch bespreken. (FR, EN, GE, CU) De universaliteit en ondeelbaarheid van mensenrechten kritisch bespreken. (EN, GE, CU) Dilemma's m.b.t. mensenrechten bespreken a.d.h.v. casussen. (vb. mensenrechten van ouders) (GE, LE, AA, CU) De verankering van mensenrechten in internationale instellingen en verdragen bespreken. (GE, LE, CU)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> Erkennen dat alle mensen gelijke rechten, fundamentele vrijheden en een waardigheid hebben vanuit hun menszijn. (GE, LE,FR, CU, NE) Verdedigen het standpunt dat respect voor mensenrechten noodzakelijk is voor een menswaardig leven. (GE, LE,FR, CU, NE) Erkennen dat het essentieel is dat overheden en burgers mensenrechten wederzijds respecteren en verdedigen. (GE, LE,FR, CU, NE) Beseffen dat het ieders verantwoordelijkheid is om mensenrechten te respecteren. (GE, LE,FR, CU, NE) Empathie tonen voor mensen die lijden onder mensenrechtenschendingen of onrechtvaardigheid. (GE, LE,FR, CU, NE, AA) Tonen actieve betrokkenheid voor actoren die respect voor mensenrechten bewerken. (GE, LE,FR, CU) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
DEMOCRATIE PARTICIPATIE GESCHIEDENIS	<ul style="list-style-type: none"> De nood aan regels op school en in samenleving. (link met kinderrechten) (NE, GE, EN, TE, CU) De regels op school en in de samenleving. (GE, EN, TE, NE, CU) De manier waarop regels op school tot stand komen. (EN, TE, GE, CU) Manieren om deel uit te maken van het beslissingsproces op school. (CU) Manieren om actief te participeren in de samenleving. (GE, NE) 	<ul style="list-style-type: none"> Bespreken hoe wetten en regels in de samenleving tot stand komen. (GE, CU) Democratische principes en kenmerken van een democratie bespreken. (GE, CU) De eigen democratische grondhouding evalueren. (CU) De werking van nationale en lokale staatsstructuren bespreken. (CU) De rol van sociale bewegingen, de publieke en private sector en media in een publiek beslissingsproces bespreken. (EN, CU) Het recht van minderheden erkennen in een beslissingsproces. (EN, CU) 	<ul style="list-style-type: none"> De werking van internationale structuren bespreken. (GE, CU) Uitleggen hoe democratische politieke instellingen werken en wat de rol is van politici, politieke partijen, verkiezingsprocessen en stemmen. (GE, CU) Verschillende staatsstructuren vergelijken. (GE, CU) Het democratisch gehalte van staatsstructuren inschatten. (GE, CU) De onpartijdigheid en transparantie van een rechtstaat evalueren. (EN, CU) Inschatten hoe (ongelijke) machtsverhoudingen maatschappelijke problemen beïnvloeden. (EN, CU) De onpartijdigheid en transparantie van een rechtstaat evalueren. (EN, CU)
	ATTITUDES / WAARDEN <ul style="list-style-type: none"> Erkennen het belang van een democratische grondhouding. (GE, CU, EN) Actief participeren op school en in de eigen gemeenschap; geloven in de kracht van een eigen bijdrage; zijn bereid tot maatschappelijk en politiek engagement (individueel of collectief); actief betrokken zijn bij problemen in de eigen gemeenschap; deelnemen aan collectieve besluitvorming. (GE, CU, EN, NE) Erkennen dat de democratie en een onpartijdige rechtstaat in alle gevallen moet worden beschermd en gerespecteerd om machtsmisbruik te vermijden. (GE, CU, EN) Bereidheid om zich te informeren m.b.t. politieke standpunten in verkiezingen; geïnteresseerd zijn in kwesties en problemen van algemeen belang. (GE, CU) Anderen stimuleren om actief te participeren in de samenleving. (GE, CU) Bereidheid om via compromissen en overleg tot een akkoord of overeenstemming te komen. (GE, CU) De verplichtingen van het behoren tot een gemeenschap aanvaarden. (GE, CU, NE) Actieve betrokkenheid tonen op actoren die democratie en participatie stimuleren. (GE, CU) 		

	EERSTE GRAAD Leerlingen kunnen	TWEEDE GRAAD Leerlingen kunnen	DERDE GRAAD Leerlingen kunnen
WERELDHANDEL ECONOMIE AARDRIJKSKUNDE	<ul style="list-style-type: none"> De kenmerken van duurzame en meer inclusieve economie bespreken. (landbouw, industrie, infrastructuur en (wereld)handel) (NE, AA, GE) Duurzaamheid van economische patronen en handelsketens kritisch bespreken. (NE, AA, GE) Voorbeelden van initiatieven die streven naar een eerlijke handel, inclusieve groei en coöperatieve financiering. (AA, FR, GE) Betekenis geven aan concepten als waardig werk, tewerkstelling, werkdruk. (AA, GE) De eindigheid van grondstoffen erkennen. (AA, GE) 	<ul style="list-style-type: none"> Gevolgen van het huidige economisch systeem op gezondheid, macht en ecologie bespreken. (EN, AA) De onderlinge afhankelijkheid tussen (het eigen) consumptiegedrag en productieomstandigheden kritisch bespreken. (EN, AA, GE, CU) De economische oorzaken van honger; onmenselijke arbeidsomstandigheden; oneerlijke lonen; werkloosheid bespreken. (EN, AA, GE) De rol van overheden, arbeidersbeweging, werkgevers, lobbyisten, aandeelhouders, technologie, media/reclame en consumenten in de wereld-economie kritisch bespreken. (EN, AA, CU) Verbanden zien tussen de druk op grondstoffen en conflicten/machtsrelaties. (GE, AA, EN) 	<ul style="list-style-type: none"> Oplossingen/innovaties aanreiken naar een meer duurzame en ecologische economie. (AA, EN, CU) Begrijpen dat de samenleving een systemische benadering nodig heeft voor haar ontwikkeling. (AA) De uitdagingen/weerstand naar een duurzame en inclusieve economie bespreken. (GE, WE, EN, AA, CU) Verschillende economische modellen en visies op economie en samenleving kritisch bespreken. (GE, AA, CU)
	<p>ATTITUDES / WAARDEN</p> <ul style="list-style-type: none"> Erkennen de noodzaak om een duurzame landbouw en industrie uit te bouwen om problemen als klimaatopwarming, vervuiling, honger, ... te bestrijden. (AA, CU, GE, EN) Empathie voelen met mensen die honger lijden, oneerlijke en ongelijke lonen krijgen, te kampen hebben met onmenselijke arbeidsomstandigheden. (AA, CU, GE, EN) De eigen consumptiepatronen bijsturen naar een meer duurzame en inclusieve economie. (in verbruik van ruimte, grondstoffen, goederen, transport en energie. (AA, CU, EN) Duurzame en inclusieve keuzes maken in het eigen ondernemerschap en economisch leven. (AA, CU) Actief betrokken zijn op acties die streven een meer duurzame en inclusieve economie (ondernemingen, industrie, landbouw, ...). (AA, CU, FR) Werkgevers en overheid trachten te beïnvloeden om te werken aan een meer inclusieve en duurzame economie. (AA, CU) 		

LEERLIJN WERELDBURGERSCHAP
BUSLEYDEN ATHENEUM
CAMPUS CAPUTSTEEN MECHELEN

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE

De doelstellingen uit deze leerlijn zijn gebaseerd op:

- Oxfam Education (2015). Education for Global Citizenship, a Guide for schools.
- Unesco (2017). Education for SDG's.
- Raad van Europa (2016). Burgerschapsdescriptoren.

Afkortingen:

AA: Aardrijkskunde

CU: Cultuurwetenschappen

EN: Engels

FR: Frans

GE: Geschiedenis

LE: Levensbeschouwing

NE: Nederlands

TE: Techniek

WE: Wetenschappen

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE . UCLL . BE